

Tourism and the Emergence of Crime and Social Deviance: A Phenomenological Study

Ehsan yavari¹, Fatemeh Ramezani²

Abstract

Field and Aims: The present study was conducted with the aim of discovering and deeply explaining the lived experiences and subjective perceptions of educated local residents of the Bisheh and Kahman region in Lorestan Province. The research focuses on evaluating the multifaceted impacts of tourist presence on the local social structure, particularly concerning the emergence of crime, misconduct, and social deviance in these natural and sensitive areas. This study seeks to reveal the underlying mechanisms and qualitative causes of these impacts from the perspective of the host community. Thus, this research endeavors to fill the theoretical and methodological gap in the existing literature by focusing on social interactions in natural environments.

Method: This study utilized a qualitative research method with a hermeneutic phenomenological approach. The research population consisted of educated local residents of the studied areas, among whom 18 individuals were selected using purposive, snowball sampling. The sampling process continued until the point of theoretical data saturation was reached. Data were collected through semi-structured interviews and analyzed using Collaizi's method.

Findings and Conclusions: The main and sub-themes of the impact of tourism on criminality and social deviance were identified and grouped into four macro-categories: "Cultural and Moral Deviations," "Crimes Against Public Order and Security," "Contextual and Environmental Criminogenic Factors," and "Secondary Harmful Consequences." The findings indicated that, from the host community's perspective, tourism acts as a contextual criminogenic factor, leading to the emergence of aberrant behaviors and the weakening of social cohesion by activating mechanisms of Social Learning, Social Disorganization, Strain, and Opportunity.

Keyword: Phenomenology, Tourism, Crime, Deviance, Community, Bisheh, Kahman.

* Citation (APA): yavari, E., Ramezani, F. (2025). Tourism and the Emergence of Crime and Social Deviance: A Phenomenological Study. *Applied criminology research*, 3(9), 101-124.

https://www.qacr.ir/article_732173.html?lang=en

1. Assistant Professor Department of Law Faculty of Humanities, Ayatollah Borujerdi University, Borujerd, Iran. (Corresponding Author). Email ehsan.yavari@abru.ac.ir
2. Assistant Professor Department of Educational Sciences, Lorestan University, Khorramabad, Iran. Email: ramezani.f@lu.ac.ir

گردشگری و بروز جرائم و انحرافات اجتماعی: یک مطالعه پدیدارشناسانه

احسان یاورى ✉، فاطمه رضانی^۲

چکیده

زمینه و هدف: پژوهش حاضر با هدف کشف و تبیین عمیق تجارب زیسته و ادراک ذهنی فارغ التحصیلان بومی منطقه بیشه و کهمان استان لرستان انجام شده است. تمرکز پژوهش بر ارزیابی تأثیرات چندوجهی حضور گردشگران بر ساختار اجتماعی محلی، به ویژه در ارتباط با بروز جرائم، کج‌روی‌ها و انحرافات اجتماعی در این مناطق طبیعی و حساس است. این مطالعه در پی آن است تا مکانیسم‌های زمینه‌ساز و علل کیفی این تأثیرات را از منظر جامعه‌میزبان آشکار سازد. بدین ترتیب، این پژوهش می‌کوشد خلأ نظری و روش‌شناختی موجود در ادبیات پژوهشی را با تمرکز بر تعاملات اجتماعی در محیط‌های طبیعی تکمیل نماید.

روش: در این مطالعه از روش پژوهش کیفی با رویکرد پدیدارشناسی هرمنوتیک استفاده شد. جامعه پژوهش شامل فارغ التحصیلان بومی مناطق مورد مطالعه بود که از میان آن‌ها، ۱۸ نفر به صورت هدفمند و با روش نمونه‌گیری گلوله برفی انتخاب شدند. فرایند نمونه‌گیری تا رسیدن به حد اشباع نظری داده‌ها ادامه یافت. داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته گردآوری و با استفاده از روش کلایزی تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها و نتایج: مضامین اصلی و فرعی تأثیرات گردشگری بر بزهکاری و انحرافات اجتماعی در چهار مقوله کلان مورد اشاره و تجمیع قرار گرفت: «انحرافات فرهنگی و اخلاقی»، «جرائم علیه نظم و امنیت عمومی»، «عوامل جرم‌زای بستر و محیط» و «پیامدهای آسیب‌زای ثانویه»؛ یافته‌ها نشان داد که از منظر جامعه‌میزبان، گردشگری به عنوان یک عامل جرم‌زای بسترگرا، با فعال‌سازی مکانیسم‌های یادگیری اجتماعی، بی‌سازمانی اجتماعی، فشار و فرصت، به بروز رفتارهای ناهنجار و تضعیف انسجام اجتماعی منجر شده است.

کلیدواژه‌ها: پدیدارشناسی، گردشگری، جرم، انحراف، جامعه، بیشه، کهمان.

* استناددهی (APA): یاورى، احسان، و رضانی، فاطمه. (۱۴۰۴). گردشگری و بروز جرائم و انحرافات اجتماعی: یک مطالعه پدیدارشناسانه. پژوهش‌های جرم‌شناسی کاربردی، ۳(۹)، ۱۰۱-۱۲۴.

https://www.aqcr.ir/article_732173.html

۱. استادیار گروه حقوق دانشکده علوم انسانی دانشگاه آیت الله العظمی بروجردی (ره)، بروجرد، ایران. (نویسنده مسئول).

رایانامه: ehsan.yavari@abru.ac.ir

۲. استادیار گروه علوم تربیتی دانشگاه لرستان، خرم‌آباد، ایران. رایانامه: ramezani.f@lu.ac.ir

مقدمه

حوزه گردشگری در عصر حاضر، فراتر از یک فعالیت صرفاً اقتصادی، به پدیده‌ای فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی بدل شده که نقش چشمگیری در شکل‌دهی به مناسبات بین‌فرهنگی، تبادل سبک‌های زندگی و تحول جوامع انسانی ایفا می‌کند. بر اساس گزارش‌های معتبر سازمان جهانی گردشگری^۱، این صنعت نه تنها سهم قابل توجهی در تولید ناخالص داخلی جهانی دارد، بلکه با تسهیل تعاملات بین‌فرهنگی و دیپلماسی عمومی، به درک متقابل و صلح بین‌الملل نیز کمک می‌کند. با این حال، همان‌طور که شارپلی و تلفر^۲ (۲۰۱۵، ص ۱۱) هشدار داده‌اند، رشد سریع و گاه بی‌برنامه گردشگری، پیامدهای پیچیده و دوسویه‌ای به همراه داشته است. این هشدارها به‌ویژه در مورد گردشگری روستایی - که در بافت‌های سنتی و آسیب‌پذیر رخ می‌دهد - مصداق بیشتری پیدا می‌کند. گردشگری روستایی از یک سو راهبردی برای کاهش فقر، تنوع‌بخشی به اقتصاد محلی و ایجاد فرصت‌های اشتغال خانوادگی معرفی می‌شود (عسکریور و همکاران، ۱۳۹۹) و از سوی دیگر در جوامعی جریان می‌یابد که دارای بافت فرهنگی و اجتماعی منسجم و سنتی است که تمرکز صرف بر جنبه‌های اقتصادی، بدون توجه به آثار فرهنگی و اجتماعی، می‌تواند پیامدهای زیان‌باری برای ساختارهای محیطی و اخلاقی جوامع میزبان در پی داشته باشد (یوسفی و شریفی تهرانی، ۱۳۹۵؛ تاجزاده نمین، ۱۳۸۳)؛ تا آنجا که توسعه گردشگری در چنین شرایطی به از بین رفتن منابع طبیعی، فرسایش فرهنگی و انحطاط اخلاقی و ارزشی می‌انجامد.

در توضیحی بیشتر باید گفت، گردشگری، نه فقط یک فعالیت اقتصادی، بلکه رفتاری فرهنگی و اجتماعی است که مستقیماً با سبک زندگی، باورها، نمادها و تعاملات انسانی در ارتباط است. به همین دلیل، نمی‌توان آن را صرفاً با رویکرد اقتصادی تبیین کرد. اگر توسعه گردشگری بدون در نظر گرفتن مؤلفه‌های اخلاقی، اجتماعی و فرهنگی صورت گیرد، نه تنها منجر به شکوفایی فرهنگی نمی‌شود، بلکه ارزش‌های بومی را تهدید می‌کند و به تقویت نگرش نابرابرانه، کاهش احترام متقابل و حتی تحقیر فرهنگی منجر می‌شود (شهرابی فراهانی، ۱۴۰۱). این مسئله به‌ویژه هنگامی تشدید می‌شود که گردشگری مدرن با رویکردی مبتنی بر مصرف‌گرایی، لذت‌جویی و نگاه ابزاری به فضا و ساکنان آن وارد عمل شود و جامعه میزبان را در موقعیتی آسیب‌پذیر قرار دهد. واقعیت این است که بخش بزرگی از پیامدهای فرهنگی و اجتماعی گردشگری نه صرفاً در سطح سیاست‌گذاری‌های کلان، بلکه در زندگی روزمره مردم عادی و تعاملات اجتماعی آن‌ها نمود پیدا می‌کند. در مناطق روستایی که پیوندهای اجتماعی سنتی مستحکم‌ترند و ساختارهای تربیتی اغلب بر پایه خانواده، مدرسه و روابط محلی استوار

1. <https://www.unwto.org/global-and-regional-tourism>
2. Sharpley & Telfer

است، ورود ناگهانی و فزاینده گردشگران می‌تواند به سرعت معادلات فرهنگی را بر هم زند و تعارض‌هایی گاه ناگفتنی را به وجود آورد. این تعارضات، در برخی موارد، زمینه را برای بروز رفتارهای انحرافی و حتی جرائم فراهم می‌آورد.

رابطه میان گردشگری و جرم یک مسئله پیچیده و چندوجهی است که صرفاً با یک نگاه ساده به افزایش آمار جرائم قابل تبیین نیست. پژوهش‌های متعددی در سطح بین‌المللی، رابطه‌ای مثبت و معنادار بین حضور گردشگران و افزایش نرخ جرائم را نشان می‌دهند. برای مثال، مطالعه فوجی و ماک^۱ (۱۹۸۰) نشان داد که توسعه گردشگری در جزایر هاوایی، اثرات منفی فراوانی در قالب وقوع سرقت و تجاوز به عنف به همراه داشته است. در بافت ملی ایران نیز، پژوهش‌ها این ارتباط را تأیید می‌کنند. مطالعه حامی و تقوی جلودار (۱۳۹۵) نشان می‌دهد که جذب گردشگران خارجی اثر مثبت و معناداری بر میزان وقوع جرائم مرتبط با گردشگری داشته است. همچنین، مطالعه صالحی و همکاران (۱۳۹۳) در استان مازندران، رابطه‌ای مستقیم و معنادار بین تعداد گردشگران و میزان جرم را اثبات کرد. با این حال، این رابطه همواره یکسان و یک‌طرفه نیست؛ پژوهش جلالی و ژیانپور (۱۴۰۲) در اصفهان نیز نشان می‌دهد که شهروندان این شهر، افزایش امنیت و کاهش جرم و جنایت را به عنوان یکی از پیامدهای مثبت گردشگری می‌دانند. این تضاد در یافته‌ها، اهمیت انجام پژوهش‌های کیفی را برای درک عمیق از عوامل زمینه‌ای و تجربیات ساکنان محلی برجسته می‌سازد.

استان لرستان، با برخورداری از جاذبه‌های طبیعی کم‌نظیر و اکوسیستم‌های منحصربه‌فرد، از جمله منطقه بیشه و کهمان، در سال‌های اخیر شاهد رشد چشمگیری در تعداد گردشگران داخلی و خارجی بوده است. این مناطق به دلیل جاذبه‌های طبیعی بکر و بافت اجتماعی-فرهنگی منسجم، به‌طور فزاینده‌ای به یک مقصد مهم طبیعت‌گردی تبدیل شده است. این روند، گرچه نویدبخش فرصت‌های اقتصادی و ارتقای معیشت ساکنان محلی است، اما در همان حال، نگرانی‌های عمیقی را در میان نخبگان محلی، مسئولان و ساکنان بومی در مورد دگرگونی‌های اجتماعی، فرسایش فرهنگی و به‌ویژه تأثیرات آن بر امنیت اجتماعی و بروز انواع انحرافات برانگیخته است. با توجه به آسیب‌پذیری خاص این مناطق در برابر تحولات اجتماعی سریع، بررسی ابعاد پنهان و کیفی حضور گردشگران از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. با توجه به این ضرورت، پژوهش حاضر با اتخاذ یک رویکرد کیفی، به دنبال درک عمیق از دیدگاه‌ها و تجربیات زیسته ساکنان بومی است. هدف اصلی این مطالعه، پاسخ به این پرسش کلیدی است که «از منظر ساکنان بومی، حضور فزاینده گردشگران چه تأثیراتی بر بروز

جرائم، کج‌روی‌ها و انحرافات اجتماعی در منطقه طبیعی و حساس بیشه و کهمان داشته است؟»

نتایج این پژوهش می‌تواند به سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان محلی و نهادهای امنیتی و انتظامی کمک کند تا با شناخت واقع‌بینانه‌تر و همه‌جانبه‌تری از تبعات منفی گردشگری، راهبردهای هوشمندانه و مسئولانه‌ای را برای توسعه گردشگری پایدار و کم‌آسیب، تدوین نمایند. این امر نه تنها به حفاظت از سرمایه‌های طبیعی و فرهنگی منطقه کمک می‌کند، بلکه انسجام اجتماعی و امنیت را برای ساکنان بومی به ارمغان می‌آورد و از این طریق، مدل توسعه‌ای متوازن و پایدار را برای سایر مناطق مشابه فراهم می‌سازد.

پیشینه

نیکدل (۱۳۹۳) در تحقیقی با عنوان «تحلیل کیفی نگرش جامعه میزبان نسبت به پیامدهای گردشگری در شهر بانه»، نتیجه گرفت که جامعه میزبان پیامدهای فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و زیست‌محیطی گردشگری را به دلیل تأکید افراطی بر جنبه‌های تجاری، ناعادلانه ارزیابی کرده است.

یوسفی و شریفی تهرانی (۱۳۹۵) در مقاله‌ای با عنوان «تحلیلی بر اثرات اجتماعی و فرهنگی توسعه گردشگری» با بررسی شهرستان بیرجند دریافتند که توسعه گردشگری می‌تواند هم اثرات مثبت و هم منفی به دنبال داشته باشد. برای کاهش پیامدهای منفی، راهکارهایی مانند آموزش مردم و اطلاع‌رسانی به گردشگران پیشنهاد شده است.

جلالی و ژیان‌پور (۱۴۰۲) در پژوهشی با عنوان «شناسایی پیامدهای درک‌شده گردشگری توسط جامعه میزبان» به این نتیجه رسیدند که شهروندان اصفهانی آثار مثبت گردشگری مانند اشتغال، امنیت و بهبود کیفیت زندگی را بیش از آثار منفی آن همچون ترافیک یا آلودگی درک می‌کنند.

نیازی و همکاران (۱۴۰۲) در مقاله‌ای با عنوان «نگرش جامعه میزبان نسبت به گردشگری» نشان دادند که در مجموع، مردم نگرش مثبتی به گردشگری دارند، اما این نگرش در بعد اقتصادی مثبت‌تر و در بعد اجتماعی منفی‌تر است. متغیرهایی مانند جنسیت، وضعیت تأهل، محل سکونت و میزان تحصیلات نیز در این نگرش مؤثر بوده‌اند.

بیاگی و دتوتو^۱ (۲۰۱۴) در مقاله‌ای با عنوان «جرم به عنوان اثر خارجی گردشگری» به تحلیل ارتباط بین گردشگری و جرم پرداختند. این پژوهش با تمرکز بر تحریفات ایجاد شده در فعالیتهای مجرمانه ناشی از حضور بازدیدکنندگان و با کنترل متغیرهای اجتماعی - جمعیتی و اقتصادی، مشارکت ورود گردشگران در انواع مختلف جرائم را برای ۱۰۳ استان

1. Biagi & Detotto

ایتالیا در سال ۲۰۰۵ به صورت تجربی بررسی کرد. اثرات سرریز احتمالی جرم با آزمایش دو مدل فضایی (مدل تأخیر فضایی و مدل خطای فضایی) در نظر گرفته شدند. همچنین این فرضیه آزمایش شد که جغرافیای متفاوت مقاصد گردشگری (شهری، کوهستانی، دریایی و غیره) تأثیر گردشگری بر جرم را تغییر می‌دهد. در نهایت، هزینه اجتماعی جرم مرتبط با ورود گردشگران اندازه‌گیری شد.

مونتولیو و پلانلز^۱ (۲۰۱۶) در پژوهشی با عنوان «آیا گردشگری فعالیت مجرمانه را افزایش می‌دهد؟ شواهدی از یک کشور برتر گردشگری» و با استفاده از داده‌های استان‌های اسپانیا در دوره ۲۰۰۸-۲۰۰۰ و به‌کارگیری تکنیک‌های SLS 2 و GMM نشان داد که ورود گردشگران تأثیر مثبت و معناداری بر جرایم علیه اموال و اشخاص دارد.

رشه و روبیل^۲ (۲۰۲۰) در مطالعه‌ای با عنوان «گردشگری بیشتر، جرم بیشتر: شواهدی از کرواسی»، با استفاده از داده‌های ماهانه در دوره ۱۹۹۸-۲۰۱۶ نشان داد که گردشگری جرایم مالی را افزایش می‌دهد. کشش به صورت مکانی و بر اساس نوع جرایم مالی متفاوت بود، به طوری که در شهرستان‌های ساحلی بیشتر از شهرستان‌های قاره‌ای و برای سرقت بیشتر بود.

شوکین و همکاران^۳ (۲۰۲۳) در تحقیقی با عنوان «تأثیر نرخ جرم بر صنعت مهمان‌نوازی و گردشگری در کشورهای اتحادیه اروپا» به بررسی ویژگی‌های وضعیت جنایی در این صنعت پرداخت. این تحقیق از رویکرد سیستمی، تحلیل توصیفی، نمونه‌گیری سیستماتیک و تحلیل آماری استفاده کرد. نتایج نشان داد همبستگی مثبت بین شاخص امنیت و حملات تروریستی وجود دارد و رابطه بین فرآیندهای مهاجرت و قاچاق انسان در کشورهای خاص اتحادیه اروپا معنادار است. مشکلات آمار ناقص در مورد جرایم مرتبط با گردشگری تأیید شد و بر ضرورت تدوین سیاست‌های پیشگیرانه ویژه تأکید گردید.

در جمع‌بندی این بخش باید گفت که تحقیق حاضر با تمرکز بر مناطق طبیعی بکر (مانند بیشه و کهمان) و استفاده از روش کیفی و پدیدارشناسی برای ثبت تجربیات و دیدگاه‌های ساکنان محلی، نسبت به پژوهش‌های پیشین نوآوری دارد.

1. Montolio & Planells
2. Recher & Rubil
3. Shchokin et al

روش

برای رسیدن به هدف پژوهش از روش کیفی از نوع پدیدارشناسی استفاده شده است. پدیدارشناسی، برای استخراج عصاره‌ی تجربه انسانی، شیوه‌ای از تحقیقات با مختصات توصیفی و تفسیری را پیشنهاد می‌کند (ایمان، ۱۳۹۱). در روش توصیفی صرفاً توصیف تجربه‌ها و روایت‌ها مورد نظر است و روش تفسیری به تحلیل تجربه‌های انسان در زمینه پدیده مدنظر می‌پردازد (بازرگان، ۱۳۹۸). بر این اساس، مطالعه حاضر با رویکرد پدیدارشناسی توصیفی صورت پذیرفته است؛ چراکه در پژوهش حاضر صرفاً کشف و توصیف تجربه، ادراک و روایت‌های افراد تحصیلکرده و بومی منطقه بیشه و کهمان مدنظر بوده و در آن تحلیل‌ها و استنباط‌های شخصی پژوهشگر جایی نداشته است.

جامعه مورد مطالعه، تحصیل‌کردگان دانشگاهی ساکن یا اصالتاً متعلق به روستای بیشه و کهمان بودند که گروه ۱۸ نفره نمونه از میان ایشان بر اساس شیوه هدفمند، به روش گلوله برفی و بر پایه رضایت آگاهانه انجام شد. تحصیل‌کردگان به دلیل ظرفیت بالاتر در درک و تبیین مسائل پیچیده اجتماعی و توانایی بیان و ارائه تجربیات و نگرش‌های دقیق و قابل استناد، به عنوان جامعه پژوهش انتخاب شدند.

به منظور محرمانه ماندن اطلاعات شرکت‌کنندگان، به هر کدام از ایشان یک کد و شماره اختصاص یافت. در مورد حجم نمونه نیز بر اساس اصل اشباع اقدام گردید.

جمع‌آوری داده‌ها با مصاحبه نیمه ساختاریافته‌ای بود که در طی مشورت و همفکری با متخصصان روشی و موضوعی، پروتکل و پرسش‌های آن تدوین و تعیین شد و پس از اجرای نمونه مقدماتی، نسخه نهایی آماده گردید. مدت‌زمان مصاحبه‌ها از ۱۰ تا ۲۵ دقیقه متغیر بود و جمع‌آوری مصاحبه‌ها بیش از یک ماه به طول انجامید. برای تحلیل داده‌ها، از راهبرد هفت مرحله‌ای کلایزی استفاده شد. از آنجا که اعتبارپذیری داده‌ها در این‌گونه از تحقیقات، بر اساس دو شیوه‌ی کنترل اعضا و خود بازبینی پژوهشگر است (عباس‌زاده، ۱۳۹۱)، در پژوهش حاضر، پژوهشگر در چندین نوبت به بازبینی نتایج پرداخته و اصلاحات لازم را در آن اعمال نمود. برای محاسبه پایایی نیز از میان کل مصاحبه‌ها، ۳ نمونه به صورت تصادفی انتخاب و هر کدام از آنها دو بار در فاصله‌ی زمانی ۱۰ روزه کدگذاری گردید. پس از این مرحله، به بررسی میزان توافق بر اساس فرمول زیر پرداخته شد. با توجه به نتیجه به دست آمده که بیشتر از ۶۰ درصد می‌باشد، می‌توان گفت که پایایی پژوهش مناسب است.

$$\text{درصد پایایی} = \frac{۲ \times \text{تعداد توافقات}}{\text{تعداد کل کدها}} \times ۱۰۰$$

جدول ۱- نتایج بررسی پایایی در دو بازه‌ی زمانی

شماره مصاحبه	تعداد کل کدها	تعداد توافقات	پایایی آزمون (درصد)
شماره ۵	۱۱	۴	۷۳٪
شماره ۱۴	۵	۲	۸۰٪
شماره ۱۶	۳	۱	۶۷٪
کل	۱۹	۷	۷۳٪

جدول ۲- ویژگی‌های جمعیت شناختی مصاحبه‌شوندگان

سن	۲۰-۳۰	۸
	۳۱-۴۰	۷
	۴۱-۵۰	۳
تحصیلات	کارشناسی	۱۱
	کارشناسی ارشد	۴
	دکتری	۳

یافته‌ها

این بخش، به صورت مستقیم، یافته‌های اصلی پژوهش را از دل مصاحبه‌های عمیق بیرون می‌کشد. پس از گردآوری داده‌های کیفی از طریق مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته، تحلیل مضمون با رویکردی استقرایی و با هدف شناسایی مضامین کلیدی مرتبط با تأثیرات گردشگری بر بزهکاری و انحرافات اجتماعی در جامعه میزبان صورت گرفت. در این فرآیند، هر یک از جملات یا عبارات کلیدی مصاحبه‌شوندگان به یک «کد» تبدیل شده‌اند. این کدها، در واقع، نماینده دیدگاه‌ها و تجربیات واقعی مردم محلی هستند که آسیب‌های ناشی از گردشگری را به صورت ملموس لمس کرده‌اند. این کدها تنها مجموعه‌ای از نقل‌قول‌ها نیستند، بلکه نشان‌گر سازوکارهای پیچیده‌ای هستند که در پیوند با حضور گردشگران، به جرائم و انحرافات اجتماعی منجر شده‌اند.

یافته‌ها حاکی از آن است که پدیده گردشگری، به مثابه یک عامل جرم‌زای بسترگرا، به صورت چندوجهی بر جامعه محلی تأثیر گذاشته است. تحلیل نشان می‌دهد که جرائم و انحرافات رخ داده در این منطقه، از چهار مضمون اصلی تشکیل شده‌اند که هر یک شامل مضامین فرعی متعددی هستند. این مضامین نه تنها به توصیف پدیده‌های اجتماعی و رفتاری می‌پردازند، بلکه آن‌ها را در چارچوب نظریه‌های کلاسیک و مدرن جرم‌شناسی، از جمله نظریه یادگیری اجتماعی، نظریه بی‌سازمانی اجتماعی، نظریه فشار و نظریه فرصت، تحلیل می‌کنند. در ادامه، مضامین اصلی و فرعی، به همراه توضیحات مفهومی و کدهای مربوطه ارائه شده

است. این ساختار، بستر لازم برای درک جامع و عینی از پدیده‌ی مورد مطالعه را فراهم می‌آورد.

مضمون اصلی اول: انحرافات فرهنگی و اخلاقی (بر اساس نظریه یادگیری اجتماعی)

این بخش به جرائم و انحرافات می‌پردازد که در حوزه اخلاق عمومی و ارزش‌های فرهنگی جامعه بومی رخ داده‌اند. این انحرافات، قابل تحلیل بر اساس نظریه یادگیری اجتماعی^۱ هستند که توسط اکر (۲۰۱۷)^۲ توسعه داده شد. او معتقد است که مردم هم رفتار انحرافی و هم تعاریفی را که با آن وجود دارد را مستقیم یا غیرمستقیم یاد می‌گیرند. در واقع، این نظریه توضیح می‌دهد که چگونه رفتارهای ناهنجار از طریق مشاهده، تقلید و تعامل با دیگران، شیوع پیدا می‌کنند (ویلیامز و مک شین، ۱۳۹۸، ص ۲۳۲). در مناطق بیشه و کهمان نیز حضور گردشگران و مشاهده رفتارهای ناهنجار و انحرافی آنان توسط بومیان موجب نهادینه شدن رفتارهای خلاف هنجارهای اجتماعی و مغایر با عرف حاکم می‌گردد.

رواج دوستی‌ها و روابط خارج از عرف

کد ۳: «دوستی‌های پسر و دختر در اینجا عادی شده. اینجا مردم خیلی راحت‌تر با قبیح روابط پسر و دختر کنار آمدند.»

کد ۵: «بارها و بارها جوانان روابط دخترها و پسرها را که هنوز در واقع به ازدواجی هم ختم نشده از نزدیک دیدند و برایشان کاملاً عادی شده؛ باعث شده بعضی‌ها در واقع این ذهنیت برایشان به وجود بیاید که اگر آنها این کار را انجام می‌دهند و زشت نیست چرا ما نه؟ به همین خاطر روابط دختر و پسر در منطقه تقریباً عادی شده است.»

کد ۱۴: «شکل‌گیری روابط غیرمتعارف با گردشگرها را هم ما داریم نمی‌توانیم بگوییم فقط گردشگرها خودشان روابط غیرمتعارف دارند ممکنه مثلاً اهالی روستا هم وارد روابط غیرمتعارف با گردشگرها بشوند.»

کد ۱۵: «خیلی از خونه‌های شخصی به مسافر اجاره داده می‌شه بدون اینکه کسی بپرسه طرفین چه نسبتی با هم دارن. این بی‌ضابطگی باعث شده فساد اخلاقی تو منطقه زیاد بشه. دیگه خیلی عادی شده... این راحتی، باعث عادی‌سازی فساد اخلاقی شده.»

کد ۱۶: «خطوط قرمز کمرنگ شده. می‌بینیم که مهمانی‌های مختلط بدون هیچ حساسیتی در ویلاها و منازل اجاره‌ای به راحتی تشکیل می‌شود... این تغییر، یک تغییر سطحی در پوشش نیست، به نظر من نشانه‌ای از یک تغییر عمیق‌تر در ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی است.»

1. Social Learning Theory
2. Akers

کاهش قبح مشروبات الکلی و انواع مواد مخدر

کد ۳: «مشروب و الکل خوردن برای جوانان نسبت به قبل عادی تر شده. دیدن افراد مست کنار آبشار یک چیز عادی؛ مشروب خوردن پسر چهارده ساله اینجا عادی.»

کد ۱۵: «متأسفانه باید بگویم که دیگه اون قبح و حرمت از بین رفته... همین ورود گردشگرها، مخصوصاً تو روزهای پنجشنبه و جمعه و فصل تابستان، یه باب جدیدی برای مصرف مواد مخدر و مشروبات الکلی بین جوانان خودمون باز کرده. دیگه آدم وقتی با ماشینش آروم می‌ره تو جاده‌های کهمان، خیلی راحت می‌بینه که برخی کنار جاده دارن مصرف می‌کنن، دارن مشروب می‌خورن و هیچ‌کس هم دیگه بهشون چیزی نمی‌گه. انگار عادت شده.»

کد ۱۶: «مشروبات الکلی دیگه یک کالای قاچاق مخفی نیست؛ به یک کالای عادی و در دسترس تبدیل شده. به وضوح می‌بینیم که در ملاً عام، در خودروها، در حاشیه جنگل و کنار رودخانه‌ها مصرف می‌شود. این دیگه یک رفتار پنهانی نیست، یک نمایش آشکار است.»

کد ۱۸: «این جاها تبدیل شده به یک مکانی که کارهایی صورت می‌گیرد که قبلاً رسم نبود؛ مثلاً همین قلیان قبلاً قبح داشت، ولی الان عادی تر شده است. چیزی مرسوم شده الان توی این سفره‌خانه‌ها مثلاً مشروبات الکلی هم الان می‌خورند که این یک قبح‌شکنی در بین مردم منطقه است.»

الگو برداری از پوشش‌های نامناسب گردشگران و کاهش حساسیت نسبت به حجاب

کد ۱: «از لحاظ پوشش تأثیرات خوبی روی بومی‌ها نداشته، بدحجابی یکی دیگه از اثراتی بوده که گردشگران روی بومی‌ها داشتند. باعث شده مردم پوشش‌های بازتر و بی‌حجاب‌تری را نسبت به پوشش‌هایی که قبلاً داشتند، انتخاب کنند.»

کد ۵: «حجاب دختران پیشه به طرز عجیبی تحت تأثیر قرار گرفته. مانتو و شلوارهای کوتاه می‌پوشند، خیلی‌ها روسری و شال را فقط برای حرف مردم سر می‌کنند. دختران احساس می‌کنند هر چه موهایشان بیشتر معلوم باشد زیبایی آنها بیشتر می‌شود.»

کد ۹: «خیلی از زنان با پوشش نامناسب وارد این منطقه می‌شوند. درسته ما به آنها حق می‌دهیم که آزاد باشند ولی آزادی با بی‌بندوباری کاملاً متفاوت است.»

کد ۱۵: «بحث حجاب و عفاف که دیگه خیلی واضحه. پوشش زنان و دختران ما کاملاً عوض شده. دیگه خبری از اون مانتوهای پوشیده و روسری‌های بزرگ نیست. تبدیل شده به شال دور گردن، آن هم از نوع نازکش... این پوشش جدید فقط برای خیابون نیست؛ متأسفانه تو شب‌نشینی‌ها، مهمونی‌ها و حتی مجالس عروسی هم باب شده. یه جورایی یه افسارگسیختگی در حوزه پوشاک به وجود اومده.»

کد ۱۸: «یکی دیگر از موضوعات، با همین آمدن گردشگرها، عدم رعایت پوشش مناسب توسط خیلی از آنهاست که جوانان بومی از این وضعیت الگو می‌گیرند.»

کمرنگ شدن پایبندی به مناسک و ارزش‌های مذهبی و فرهنگی سنتی

کد ۳: «روی مذهب و عقاید مذهبی هم تأثیر داشته، من فکر می‌کنم عقاید مردم نسبت به مسائل دینی کم‌رنگ‌تر شده.»

کد ۹: «یکی دیگر از تأثیرات منفی گردشگری این بوده که تعصبات از بین رفتند. باعث شده بگم دختردایی من به من چه ربطی داره! چطور رفتار می‌کنه! چطور لباس می‌پوشه! ولی یک زمانی من برای همسایه خودم هم تعصب می‌کشیدم.»

کد ۱۴: «چالش دیگر گردشگری بی‌تفاوتی نسبت به مبانی ارزشی، عقیدتی و مناسک دینی هست... برای مردم روستا، قبلاً ارزش‌ها و انجام واجبات دینی، خیلی مهم و جدی بود، اما در اثر رفت و آمد گردشگرها، وقتی بومی‌ها می‌بینند که این مسائل برای گردشگرها مهم نیست، کم‌کم تأثیر منفی خودش را بر رفتار دینی مردم بومی روستا گذاشته و همچنان می‌گذارد.»

کد ۱۷: «گردشگری باعث آسیب‌های جدی اجتماعی و از بین رفتن فرهنگ بومی و سنتی شده است.»

مضمون اصلی دوم: جرائم علیه نظم و امنیت عمومی (بر اساس نظریه بی‌سازمانی اجتماعی)

این مضمون به جرائمی می‌پردازد که به طور مستقیم نظم و امنیت عمومی را مختل می‌کنند. این دسته می‌توانند بر اساس نظریه بی‌سازمانی اجتماعی^۱ تحلیل شوند که توسط شاو و مک‌کی^۲ (۱۹۴۲) مطرح شد. این نظریه نشان می‌دهد در جوامع محلی کنترل‌هایی وجود دارد که در حالت عادی تولید رفتارهایی سازش‌کارانه را بر عهده دارد و در صورت ضعف و اختلال در کنترل‌های اجتماعی محلی، زمینه برای افزایش خشونت و جرائم مالی فراهم می‌آید (وایت و هینز، ۱۴۰۳، ص ۱۵۳). در جوامع مورد مطالعه این تحقیق نیز ورود گردشگران می‌تواند موجب اختلال در کنترل‌های محلی شده و از این رهگذر شاهد بروز جرائم علیه نظم و امنیت عمومی هستیم.

رشد چشمگیر درگیری‌های فیزیکی و لفظی

کد ۳: «یک چیزی که زیاد شده خشونت هست. وقتی آبشار با گردشگرها رونق گرفت، جنگ‌ها و درگیری‌ها خیلی زیادتر شدند. ممکنه گردشگرها با هم درگیر بشوند یا بومی‌ها با گردشگرها و کار ممکن است حتی به پلیس هم کشیده شود.»

1. Social Disorganization Theory
2. Shaw & McKay

کد ۵: «اختلاف و درگیری بین مردم منطقه بیشه به وضوح قابل دیدن هست حالا به دلایل مختلفی مثل دعوای ناموسی بومی‌ها با گردشگران یا برعکس گردشگران با بومی‌ها و مسائلی پیرامون مسائل اقتصادی که حتی موجب درگیری بین خود بومی‌ها هم می‌شود.»

کد ۱۵: «به خاطر همین مخلوط شدن جوانان ما با این فضاها جدید و کارهای ضدهنجاری که انجام می‌دن، مشکلات ناموسی و دعوای ناموسی زیاد پیش میاد. دعوا و نزاع تو منطقه زیاد شده، چیزی که قبلاً به این شکل نبود.»

کد ۱۶: «وقتی جمعیت زیاد می‌شود... طبیعی است که آستانه‌ی تحمل مردم پایین بیاید و نتیجه این می‌شود درگیری‌های لفظی و حتی فیزیکی که در گذشته کمتر داشتیم.»

کد ۱۷: «گردشگری منجر به ایجاد مزاحمت برای اهالی روستا و در بسیاری از موارد باعث نزاع و درگیری در منطقه می‌شود.»

ایجاد حس ناامنی در فضاهای عمومی

کد ۳: «محیط بیشه خیلی ناامن شده. وقتی این منطقه پر از ماشین و گردشگر است، من دختر امنیت ندارم شب برم بیرون، به خاطر این محیط گردشگری مثلاً چند تا پسر مشروب می‌خورند، مست وارد محیط بیشه می‌شوند من دختر حتی توی روز روشن هم می‌ترسم تنها جایی بروم.»

کد ۵: «مسیر روستا امنیتش خیلی کمتر شده. چند سال پیش ما دانش‌آموز بودیم و باید یک مسیری را می‌رفتیم تا به مدرسه برسیم... هر بار که یک ماشین از کنار من و دوستانم رد می‌شد ما کل وجودمان را ترس می‌گرفت که نکند بخواهند به ما آسیبی برسانند.»

افزایش جرایم مالی

کد ۳: «دزدی هم به نسبت قبل زیاد شده است. مدتی پیش، خیلی راحت چند تا آدم موقع برگشت از آبشار چند تا از گله بنده خدایی را بالا می‌اندازند و می‌برند... هم آنها دزدی می‌کنند هم دزدی برای مردم اینجا عادی شده و بعضی از جوان‌های خودمان وسایل گردشگرها را می‌دزدند.»

برهم خوردن آرامش عمومی

کد ۱: «یکی از چالش‌های پدر و مادرها این شده که اگر دختر دارند او را کنترل کنند که به سمت بی‌بند و باری نرود و اگر پسر دارند به سمت اعتیاد کشیده نشود و همه این‌ها به خاطر رفت و آمد غیرمعمول گردشگرهاست.»

کد ۳: «گردشگرها که می‌آیند گاهی مشکلاتی را برای بومی‌ها به وجود می‌آورند از جمله ایجاد مزاحمت؛ مثلاً مسافر برای واحد کناری ما می‌اد، این مسافر برای تفریح و خوشگذرانی آمده پس طبیعیه تا ساعت ۳ صبح بیدارند و مشغول خوشگذرانی! آنها این حق را دارند چون پول داده‌اند و سوئیت اجاره کرده‌اند، ولی از یک طرف هم من همسایه اذیت می‌شویم.»

کد ۵: «چون آمد و رفت مسافرها به بیشه زیاد است و جاده آبشار بیشه هم جاده طولانی و تا حدودی پیچ در پیچ است ترافیک و همین‌طور آمار تصادفات بیشتر شده هم برای مردم بیشه هم برای گردشگرها؛ وقتی هم تصادفی صورت می‌گیرد ممکنه با دیدن سرنشین‌های زخمی یا حتی کشته، روحیه مردم بومی تحت تاثیر قرار بگیرد.»

مضمون اصلی سوم: عوامل جرم‌زای بستر و محیط (بر اساس نظریه فشار و فرصت)

این بخش بر عواملی تمرکز دارد که زمینه را برای ارتکاب جرائم فراهم می‌کنند. این پدیده را می‌توان با نظریه فشار^۱ و نظریه فرصت^۲ تحلیل کرد. این نظریه‌ها توضیح می‌دهند که چگونه فشار اقتصادی و وجود فرصت‌های محدود شده یا فرو بسته می‌تواند سبب شود تا برخی افراد برای دست یافتن به مزایای مطلوب اجتماعی در طلب وسایل یا شیوه‌های جایگزینی از جمله راه‌های مجرمانه برآیند (وایت و هینز، ۱۴۰۳، ص ۱۴۳). بر اساس یافته‌های مطالعه حاضر تردد گردشگران به مناطق طبیعی می‌تواند بستر ساز جرایم و رفتارهای ناهنجار باشد.

احساس محرومیت نسبی و سوداگری

کد ۱۴: «سودای یک شبه پولدار شدن... این در واقع ذهنیت در آنها شکل می‌گیرد که چرا ما مثل گردشگرها نیستیم، چرا ما نمی‌توانیم این طور زندگی بکنیم و این سودای یک شبه پولدار شدن آسیب‌های خیلی خطرناکی را ممکنه به دنبال داشته باشد؛ یعنی در راه عادی و با طی مسیر عادی ما که نمی‌توانیم پولدار شویم یک دفعه‌ای ممکنه بالاخره جوان‌ها را به انحرافات بکشد و دنبال این باشند که از راه‌های غیرعادی و غیرقانونی به پول دسترسی پیدا بکنند.»

انتقال الگوهای نابهنجار مانند فحاشی و رفتارهای پرخطر

کد ۵: «بچه‌ها چون روزانه تعداد زیادی گردشگر را می‌بینند و با آنها سر و کله می‌زنند، فحش‌های جدیدی را یاد گرفته‌اند؛ فحش‌هایی که گاهی اوقات بزرگترها هم معنی‌شان را نمی‌دانند... البته فضای مجازی هم بی‌تاثیر نیست؛ در واقع این دو هم‌افزایی کرده‌اند.»

1. Strain Theory
2. Opportunity Theory

کد ۹: «یک‌سری تکه کلام‌ها را بومی‌ها یاد گرفتند که در فرهنگ ما نیست؛ یک‌سری فحش‌ها که نباید در روستا باشند. کلمات زشتی رایج شده که حتی در دعوای بیرون هم نبود! اما الان در خانه‌ها هم استفاده می‌شود و انگار عادی شده است.»

کد ۱۱: «فحاشی بین جوانان روستا خیلی رایج شده؛ هر روز کلمات زشت و فحش‌های جدید را از زبان مسافرها می‌شنوند و یاد می‌گیرند.»

ورود و تسهیل دسترسی به مواد مخدر و مشروبات الکلی

کد ۵: «کنار آبشار مکانی برای گل کشیدن شده وقتی وارد آن فضا می‌شوی بوی گل به وضوح حس می‌شود.»

کد ۹: «موادی مثل حشیش و گل را گردشگران وارد روستا کردند. اصلاً روستا نشین‌ها نمی‌دانستند گل چی هست؛ یعنی اول شاید کسی در روستا مواد سنتی مثل تریاک می‌کشید ولی الان نه گل را وارد بیشه کردند، حشیش را وارد کردند اینها همه از طریق گردشگرها وارد این منطقه شده.»

کد ۱۸: «گردشگرها مناطق گردشگری را با قهوه‌خانه و پستوهای منزل اشتباه و راحت و بی‌خیال در ملاً عام مشروبات و مواد مخدر استفاده می‌کنند.»

افزایش فرصت‌های مجرمانه

کد ۵: «مردم به خصوص جوانان وقتی می‌بینند تقاضا برای مواد مخدر زیاد است و از طرفی هم سود خوبی دارد به شغل‌های غیرقانونی مثل فروش مواد مخدر روی می‌آورند.»

کد ۱۵: «متأسفانه تعدادی از مردم خودمون، از روستاهای اطراف، به خاطر منفعت اقتصادی و اینکه به صرفه هست، خودشون به منبع توزیع مشروب و مواد مخدر تبدیل شدن... حتی می‌گن ما مایحتاج آخر هفته مسافرها رو تأمین می‌کنیم. در حالی که در واقع دارن فروشنده دائمی این چیزها می‌شن.»

کد ۱۶: «به نظر می‌رسد گردشگری کنترل‌نشده، یک بازار جدید و پرسود برای این امر ایجاد کرده... هم مصرف آن را بیشتر می‌بینیم و هم صحبت از توزیع آن توسط برخی افراد سودجو به گوش می‌رسد.»

کد ۱۷: «فروش سیگار، مواد مخدر، مشروبات را در منطقه شاهد هستیم، به خاطر حضور گردشگرها.»

مضمون اصلی چهارم: پیامدها و آسیب‌های ثانویه

این مضمون به آسیب‌های گسترده‌تر و بلندمدتی می‌پردازد که در نتیجه انحرافات قبلی در جامعه رخ داده است. این آسیب‌ها، در واقع، نمود عینی فروپاشی کنترل اجتماعی هستند و می‌توان آن‌ها را با ترکیبی از نظریه‌های فوق تحلیل کرد.

افزایش اعتیاد و ناهنجاری‌ها

کد ۱ و ۱۲ و ۱۳: برای پدر و مادرها خیلی چالش‌برانگیز است که چطور بچه‌هایشان را از بعضی چالش‌ها مثل اعتیاد حفظ کنند. قبل از اینکه مسیر آبشار بیشه آسفالت شود یا توی اینترنت جا بیفتند، مسافران کمتری می‌آمد و آمار اعتیاد هم کمتر بود.

کد ۲ و ۹: «آمار اعتیاد خیلی بالا رفته در حالی که اصلا ما در بیشه نمی‌دانستیم اعتیاد چیست؟! این روزها جوان‌های زیادی را می‌بینیم که درگیر اعتیاد شدند؛ به نظرم رفت و آمد گردشگرها روی اعتیاد جوان‌ها بی‌تاثیر نیست.»

کد ۴: «در بیشه پسرها آزادتر از دختران هستند و در برخورد بیشتری با گردشگران هم قرار دارند؛ آنها مصرف مواد را در بین برخی افراد می‌بینند و گاهی حتی دعوت به مصرف می‌شوند و همین موجب گرایش به اعتیاد به ویژه از نوع صنعتی در بین آنها شده است.»

کد ۸ و ۱۱: «جوان‌ها چون از زندگی خودشان ناامید هستند و خودشان را که با گردشگرها مقایسه می‌کنند و می‌بینند نه درآمد و شغل خوبی دارند و نه امکاناتی، به سمت اعتیاد کشیده می‌شوند.»

تضعیف بنیان‌های خانوادگی، اجتماعی و تربیتی

کد ۲ و ۵ و ۶: «زن‌ها دیگر به زندگی ساده و روستایی که داشتند راضی نیستند و به دنبال پول بیشتر، امکانات و خوش‌گذرانی هستند. به زن‌های الان بگی از دام‌ها نگاه‌داری کن، شیرشان را بدوش خیلی‌ها این کار را نمی‌کنند و اصلا در شان خودشان نمی‌بینند...»

کد ۵ و ۱۴: «از هر طیفی گردشگر وارد بیشه می‌شود، اما دخترها فقط طیف پولدار را می‌بینند و توقعشان بالا می‌رود. ملاک‌هایی را برای همسر آینده‌شان در نظر می‌گیرند که پسرهای روستا این ملاک‌ها را ندارند و درواقع ازدواج با یک پسر روستایی که قصد دارد در روستا زندگی کند، فکر نمی‌کنم جزء برنامه دخترهای بیشه باشد.»

کد ۵: «چالش دیگری که برای خانواده‌ها وجود دارد، کاهش اقتدار والدین هست. یک زمانی پدر و مادر اقتدار خاصی در روستا داشتند ولی حالا آن اقتدار از بین رفته. بچه‌ها خیلی جاها خلاف میل پدر و مادر عمل می‌کنند و هیچ ترسی از چیزی ندارند و والدین هم واقعا در خیلی جاها نمی‌توانند مانع آنها شوند. چون با وجود گردشگری می‌توانند از سن کم برای

خودشان درآمد داشته باشند و به همین خاطر حس می‌کنند خیلی بزرگ و مستقل شده‌اند. از یک طرف بسیاری از خانواده‌ها درگیر مشاغل مرتبط با گردشگری شدند و فرصت نمی‌کنند که به طور کامل بر تربیت فرزندشان نظارت داشته باشند.»

کد ۸ و ۶: یک مسئله دیگر افزایش توقعات بچه‌ها است. نوجوان‌ها وقتی هم سن و سال‌های خودشان را می‌بینند که از سانروف شاسی بلند بیرون می‌آیند. دوست دارند شاسی داشته باشند دوست دارند جای آنها باشد. همین باعث اختلاف و مشکلاتی بین فرزند و والدین می‌شود... در کل سطح آرزوها و سطح توقعات بچه‌ها کلاً جابه‌جا شده.»

کد ۹: «زن‌ها کمتر از مردهایشان حرف شنوی دارند. اول مرد حرف اول و آخر را در خانه می‌زد الان نه. گردشگری باعث شده زن جدا درآمد داشته باشد، مرد جدا؛ اول همه برای خانواده تلاش می‌کردند الان هر کس برای خودش.»

کد ۹: «رابطه فامیلی نابود شده، محبت نابود شده. اول در خانه‌ها به روی همه آشناها باز بود الان نه، فقط در خانه‌ها به روی گردشگرها و مهمانان نوروزی باز است.»

کد ۹: «یکسری توقعات در ذهن زنان به وجود آمده؛ مثلاً گردشگری را می‌بینند که همسرش او را با بهترین ماشین به مسافرت آورده؛ زن که این صحنه را می‌بیند وقتی به خانه برگردد ممکنه با همسرش دعوا کند که چرا تو در طول عمرم منو مسافرت نبردی و این باعث اختلاف و نارضایتی از زندگی مشترک می‌شود. یا من مرد از سرکار میام خانه همسرم چایی درست نکرده چون مسافری را دیده که برای زنش چایی ریخته، یک سیخ کباب برایش خریده، یا عزیزم بهش گفته، ما چون چنین رفتاری با هم نداریم به اختلاف برمی‌خوریم.»

کد ۱۰: «بچه‌ها حرف گوش نمی‌دهند. از پدر و مادرها حرف شنوی ندارند، خیلی جاها اصلاً به پدر و مادر اهمیت نمی‌دهند. محیط روی تربیت خیلی تاثیر دارد. اینجا از همه جایی گردشگر می‌آید حتی از کشورهای خارجی. اینها تاثیرات منفی روی بچه‌های ما داشته مثلاً اینکه طرز فکرشان عوض شده، اخلاق و رفتارشان تغییر کرده.»

کد ۱۴: «چالش دیگری که برای بومی‌ها وجود دارد تضعیف مدیریت خانواده هست. خب ما در لرستان شاهد یک فرهنگ مردسالاری و مدیریت مردها بر خانواده هستیم متها گردشگری باعث تضعیف این فرهنگ در بیشه شده است.»

کد ۱۴: «مورد بعدی تاثیر بر تربیت کودکان هست. بچه‌های کوچک بیشه قاعدتاً وقتی تحت تاثیر خانواده و حالا محیط مدرسه باشند یک طور تربیت می‌شوند، متها اگر تربیتشان تحت تاثیر گردشگرها هم قرار بگیرد این هم یک مشکل دیگر هست؛ چون معمولاً گردشگرها در یک فضای راحت و آزادی قرار می‌گیرند و بچه‌هایشان ممکنه مثلاً مبادی آداب نباشند و بی‌ادبی‌هایشان بچه‌های بیشه را تحت تاثیر قرار بدهد.»

کد ۱ و ۴: «بی تربیتی و گستاخی تاثیراتی بوده که گردشگران روی کودکان داشتند. کودکان با دیدن برخی از گردشگرانی که ادب و قوانین محلی را رعایت نمی کنند ممکن است رفتارهای آنها را تقلید کنند.»

آسیب به محیط زیست

کد ۶: گردشگرها به طبیعت و محیط زیست خیلی آسیب می رسانند؛ خیلی وقتها از درختها برای وصل کردن تاب و آتش روشن کردن استفاده می کنند؛ توی رودخانه آبشار و محیط اطراف خیلی آشغال می ریزند، باعث شده خیلی محیط بیشه کثیف تر و نامرتب تر بشه.

کد ۱۴: مورد بعد، آسیب به طبیعت هست. در اثر آمد و رفت گردشگرها مخصوصا در ایام نوروز که شمار زیادی از گردشگران وارد منطقه بیشه می شوند قطعا آسیب هایی متوجه طبیعت هست. از ریختن زباله مخصوصا پلاستیکها که هم چهره طبیعت را زشت می کنند هم سالها طول می کشد تا تجزیه شوند تا آلودگی هوا در اثر تردد تعداد زیادی از خودروها...

کد ۱۷: «از بین رفتن منابع طبیعی، قطع و سوزاندن و آسیب به درختها، آلودگی آبها، زباله های باقی مانده همه باعث آسیب به محیط زیست شده؛ گردشگرها واقعا به طبیعت ما آسیب زده اند.»

ایجاد استرس، ناامیدی و بی هویتی در میان جوانان

کد ۵: «مردم وقتی زندگی لوکس و مرفه گردشگران را می بینند ماشین های مدل بالا، ریخت و پاش هایی که برای خانوادشان می کنند؛ آنها هم دوست دارند مسافرت بروند، درآمدهای آنچنانی داشته باشند و... وقتی میسر نمی شود، حس نارضایتی از زندگی در آنها به وجود می آید. نوجوانان منطقه مدام در معرض نمایش زندگی تجملاتی، ثروت، ماشین های مدل بالا و لباس های شیک گردشگران قرار می گیرند. اینها را با زندگی ساده و معمولی خودشان که مقایسه می کنند دچار آسیب هایی می شوند. از طرفی زندگی معمولی خودشان را با امکانات محدودی که در اختیار دارند، می بینند و از طرف دیگر در محیط اطراف شاهد زندگی که آرزوی آنها را دارند، هستند. وقتی زندگی واقعی خودشان را با زندگی آرمانی که بارها آن در بین گردشگران دیده اند، مقایسه می کنند در واقع دچار افسردگی می شوند و گاهی ممکنه منجر به افکار خودکشی در آنها هم بشود. نوجوانان چیزهایی را می بینند که ندارند و دلشان می خواهد داشته باشند، اما به دست آوردن این موارد در واقع راهی سخت و طولانی را می طلبد.»

کد ۹: «گردشگری به نظرم باعث شده بعضی آدمها از زندگی خودشان ناراضی باشند. من خودم وقتی گردشگر میاد و آنها را می بینم تا دو سه روز حال خوب نیست، از خودم بدم میاد میگم من چرا باید پذیرای مسافرها باشم؟ چرا نباید یکی از آنها باشم؟ روی من مردم هم

تأثیر منفی دارد. چرا من عید بچه‌هامو سوار ماشین نکنم بریم مسافرت. یکسری توقعات را که نمی‌تونم برآورده کنم حالم بد میشه.»

کد ۱۰: «ما قبلا خانه‌هایی که داشتیم حس می‌کردیم کاخ هستند، اما چون دیدیم که گردشگرها میان و ایراد می‌گیرند، باب میل آنها نیستند ما هم از خانه و زندگی خودمان زده شدیم.»

کد ۱۴: «بدترین آسیب گردشگری برای مناطق گردشگری، احساس ناامیدی و از خودبیگانگی است که بیشتر در جوان‌ها ایجاد می‌شود.»

جدول ۳- جدول مضامین

مضامین اصلی	مضامین فرعی
انحرافات فرهنگی و اخلاقی	رواج دوستی‌ها و روابط خارج از عرف
	کاهش قبح مشروبات الکلی و انواع مواد مخدر
	الگوپردازی از پوشش‌های نامناسب گردشگران و کاهش حساسیت نسبت به حجاب
جرایم علیه نظم و امنیت عمومی	کمرنگ شدن پایبندی به مناسک و ارزش‌های مذهبی و فرهنگی سنتی
	رشد چشمگیر درگیری‌های فیزیکی و لفظی
	ایجاد حس ناامنی در فضاها و عمومی
عوامل جرم‌زای بستر و محیط	افزایش جرایم مالی
	برهم خوردن آرامش عمومی
	احساس محرومیت نسبی و سوداگری
پیامدها و آسیب‌های ثانویه	انتقال الگوهای نابهنجار مانند فحاشی و رفتارهای پرخطر
	ورود و تسهیل دسترسی به مواد مخدر و مشروبات الکلی
	افزایش فرصت‌های مجرمانه
پیامدها و آسیب‌های ثانویه	افزایش اعتیاد و ناهنجاری‌ها
	تضعیف بنیان‌های خانوادگی، اجتماعی و تربیتی
	آسب به محیط‌زیست
	ایجاد استرس، ناامیدی و بی‌هویتی در میان جوانان

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف پاسخ به این پرسش اساسی انجام شد که «از منظر ساکنان بومی، حضور فزاینده گردشگران چه تأثیراتی بر بروز جرایم، کج‌روی‌ها و انحرافات اجتماعی در مناطق طبیعی بیشه و کهمان داشته است و مکانیسم‌های زمینه‌ساز این تأثیرات چیست؟». در راستای این هدف، با ۱۸ نفر از تحصیل‌کردگان بومی منطقه مصاحبه نیمه‌ساختاریافته انجام شد

و پس از رسیدن به حد اشباع نظری، داده‌ها با روش کلازری تجزیه و تحلیل گردید. یافته‌ها نشان داد که حضور گسترده گردشگران در این نواحی، از دید جامعه محلی، واجد تأثیرات چندگانه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی است که به صورت مستقیم یا غیرمستقیم بر بروز رفتارهای انحرافی و جرائم اثرگذار است. تحلیل نهایی داده‌ها به استخراج چهار مضمون اصلی انجامید که هر یک سازوکار متفاوتی را در شکل‌گیری آسیب‌های اجتماعی آشکار می‌کند.

نخستین مضمون، بعد فرهنگی و اخلاقی گردشگری است. یافته‌ها نشان داد که مهم‌ترین اثر مشاهده شده از دید بومیان، تغییر در الگوهای فرهنگی، اخلاقی و رفتاری نسل جوان است. بسیاری از مشارکت‌کنندگان بیان کردند که حضور گردشگران، به‌ویژه از شهرهای بزرگ، موجب انتقال الگوهای فرهنگی متفاوت و در مواردی مغایر با ارزش‌های محلی شده است. این تغییر فرهنگی از طریق مکانیسم یادگیری اجتماعی تبیین می‌شود؛ بدین معنا که جوانان بومی با مشاهده رفتار گردشگران، به تدریج در معرض نوعی عادی‌سازی هنجارشکنی قرار گرفته‌اند. در نتیجه، حساسیت‌های دینی و فرهنگی کاهش یافته و رفتارهایی مانند پوشش نامتعارف، روابط آزاد و مصرف علنی مواد الکلی که پیش‌تر در محیط روستایی تابو محسوب می‌شدند، به تدریج از قبح اجتماعی افتاده‌اند. این یافته با پژوهش‌های یوسفی و شریفی تهرانی (۱۳۹۵) و صادقی ده‌چشمه و قائدامینی هارونی (۱۳۹۹) هم‌راستا است. این تأثیر فرهنگی را می‌توان نوعی فرسایش سرمایه فرهنگی جامعه محلی دانست که پیامد آن تضعیف انسجام ارزشی و بروز گسست نسلی است.

دومین مضمون، بی‌سازمانی اجتماعی و تضعیف نظم عمومی است. یافته‌ها نشان می‌دهد که حضور گردشگران، به ویژه در فصل‌های پررفت‌وآمد، موجب افزایش جمعیت غیرثابت و کاهش نظارت غیررسمی در روستا شده است. در گذشته، نظارت اجتماعی از طریق آشنایی متقابل و روابط چهره‌به‌چهره اعمال می‌شد، اما ورود گردشگران ناشناخته، این نظام را مختل کرده است. در نتیجه، کنترل اجتماعی غیررسمی تضعیف شده و بستر برای وقوع رفتارهای مجرمانه چون نزاع، سرقت و حتی خشونت‌های کلامی فراهم آمده است. این فرایند را می‌توان در چارچوب نظریه بی‌سازمانی اجتماعی شاو و مک‌کی تحلیل کرد که بر تأثیر تغییر ساختار اجتماعی بر افزایش جرم تأکید دارد. یافته‌های این بخش با پژوهش‌های هارالامبوپولوس و پیزام (۱۹۹۶) و بیاگی و همکاران (۲۰۱۲) هم‌خوانی دارد. بر اساس دیدگاه بومیان، افزایش گردشگران موجب شده حس تعلق و اعتماد میان اعضای جامعه کاهش یابد و نوعی بی‌ثباتی اجتماعی شکل گیرد که پیامد مستقیم آن، افزایش ناامنی ذهنی و عینی در میان ساکنان است.

سومین مضمون، بعد اقتصادی و نقش مکانیسم‌های فشار و فرصت است. تحلیل مصاحبه‌ها نشان داد که احساس محرومیت نسبی در برابر رفاه و مصرف‌گرایی گردشگران، در ذهن

جوانان و حتی برخی خانواده‌های بومی به عنوان یک فشار اجتماعی عمل کرده است. این فشار روانی، هنگامی که با فرصت‌های مالی جدید ناشی از گردشگری ترکیب می‌شود، زمینه را برای رفتارهای انحرافی فراهم می‌سازد. برخی از ساکنان به سوداگری زمین، فروش کالاهای غیرمجاز یا فعالیت‌های غیرقانونی مانند خرید و فروش مواد مخدر اشاره کردند. یافته‌های این بخش با نتایج پژوهش‌های فتاحی و همکاران (۱۳۹۶) و موتولیو و پلانلز (۲۰۱۶) هم‌خوانی دارد؛ بنابراین، فشار اقتصادی و مقایسه ناعادلانه با گردشگران ثروتمند، همراه با نبود فرصت‌های شغلی پایدار، می‌تواند به بزهکاری فرصت‌محور منجر شود.

چهارمین مضمون، پیامدهای ثانویه و بلندمدت گردشگری بر سلامت روانی و انسجام اجتماعی است. بومیان به وضوح از افزایش اعتماد، فروپاشی بنیان‌های خانوادگی، آسیب به محیط زیست، کاهش احساس تعلق مکانی و رواج ناامیدی و استرس در میان جوانان سخن گفتند. این پدیده‌ها در واقع بازتاب فرایندی تدریجی از فرسایش فرهنگی و روانی جامعه محلی است که به تخریب پیوندهای اجتماعی و اخلاقی منجر شده است. از این منظر، می‌توان گفت که گردشگری کنترل‌نشده در این منطقه به جای آنکه موجب توسعه پایدار شود، زمینه‌ساز «آسیب‌زایی تدریجی» شده است. یافته‌های این بخش با پژوهش‌های رحمانی تیرکلایی (۱۳۹۶) و فرجی و همکاران (۱۳۹۶) مطابقت دارد.

در مجموع، یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که رابطه میان گردشگری و جرم در مناطق طبیعی، رابطه‌ای پیچیده، چندبعدی و وابسته به بافت فرهنگی و ساختاری جامعه میزبان است. برخلاف تصور رایج که جرم‌زایی را پدیده‌ای صرفاً شهری می‌داند، نتایج این تحقیق آشکار ساخت که حتی در مناطق طبیعی و کم‌جمعیت نیز، فرایندهای مشابهی از بی‌سازمانی اجتماعی و فشار فرهنگی می‌تواند عمل کند. نوآوری این پژوهش در آن است که با رویکرد کیفی و تکیه بر دیدگاه بومیان، مکانیسم‌های درونی و زمینه‌ای این پدیده را آشکار ساخته و خلأ پژوهش‌های کمی و توصیفی پیشین را پر کرده است. همچنین، این تحقیق نشان می‌دهد که در مناطق حساس طبیعی، انحرافات فرهنگی و اجتماعی گاه تأثیری عمیق‌تر و ماندگارتر از جرائم مالی دارند و از این رو باید در برنامه‌ریزی‌های توسعه‌ای مورد توجه جدی قرار گیرند.

از منظر نظری، این پژوهش توانسته است میان سه رویکرد جامعه‌شناسی انحراف یعنی یادگیری اجتماعی، بی‌سازمانی اجتماعی و فشار اجتماعی پیوند برقرار کند و مدلی تلفیقی برای فهم جرم‌زایی در بستر گردشگری ارائه دهد. از منظر کاربردی نیز، نتایج پژوهش می‌تواند مبنایی برای طراحی سیاست‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی در راستای مدیریت پایدار گردشگری باشد.

پیشنهادها

در پرتو یافته‌های تحقیق، برای کاهش آسیب‌های اجتماعی ناشی از گردشگری و تقویت انسجام فرهنگی جامعه محلی، پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

۱) قانون ثبت و میزبانی مسئولانه: لازم است سامانه‌ای رسمی برای ثبت مشخصات گردشگران و کنترل اقامتگاه‌های محلی ایجاد شود. صاحبان خانه‌ها و ویلاها باید متعهد باشند که از هرگونه فعالیت غیرقانونی در محل اقامت جلوگیری کنند. این اقدام به ضابطه‌مند شدن اجاره‌ها و کنترل سوداگری کمک می‌کند و نوعی نظارت اجتماعی غیرمستقیم را برقرار می‌سازد.

۲) ایجاد صندوق محلی حمایت از جوانان روستا: بخشی از عوارض یا درآمدهای گردشگری می‌تواند به صندوقی قرض‌الحسنه اختصاص یابد تا به جوانان وام‌های کم‌بهره برای راه‌اندازی مشاغل قانونی (مانند بوم‌گردی، صنایع دستی یا گردشگری آموزشی) پرداخت شود. این سیاست، فشار اقتصادی و احساس محرومیت نسبی را کاهش داده و انگیزه ورود به فعالیت‌های غیرقانونی را کم می‌کند.

۳) آموزش مهارت‌های زندگی و هویت فرهنگی: لازم است برای نوجوانان و جوانان روستا برنامه‌های آموزشی و عملی برگزار شود که ضمن تقویت مهارت‌های اجتماعی، هویت بومی و حس مسئولیت‌پذیری را ارتقا دهد. مشارکت در فعالیت‌هایی مانند پاکسازی طبیعت، راهنمایی گردشگران و معرفی فرهنگ محلی، باعث می‌شود جوانان به جای تقلید از رفتارهای ناهنجار، درونی‌سازی ارزش‌های فرهنگی خود را تجربه کنند.

۴) احیای نقش ریش‌سفیدان و شوراهای محلی در حل تعارضات: اعطای اختیارات رسمی محدود به معتمدان محلی و شوراهای محلی برای میانجی‌گری در اختلافات میان بومیان و گردشگران، می‌تواند از بروز درگیری و مداخله انتظامی جلوگیری کند و اعتماد اجتماعی را تقویت نماید.

۵) تقویت مشارکت جامعه محلی در برنامه‌ریزی گردشگری: حضور فعال نمایندگان محلی در تصمیم‌گیری‌ها و طرح‌های گردشگری، موجب افزایش احساس تعلق، نظارت مردمی و توزیع عادلانه منافع می‌شود. این امر از بی‌اعتمادی و بی‌سازمانی اجتماعی جلوگیری می‌کند و بنیان گردشگری پایدار را تقویت می‌سازد.

منابع

- ایمان، محمدتقی. (۱۳۹۱). روش‌شناسی تحقیقات کیفی. قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
- بازرگان، عباس. (۱۳۹۸). روش‌های تحقیق کیفی و آمیخته. تهران: دیدار.
- بیرانوندزاده، مریم، و شرفی، سیامک. (۱۳۹۸). بررسی ابعاد و پیامدهای اجتماعی مؤثر بر توسعه صنعت گردشگری در محور گردشگری خرم‌آباد-پلدختر. *جغرافیا و روابط انسانی*، ۲(۳)، ۴۴۶-۴۵۵.
https://www.gahr.ir/article_103949.html
- تاج‌بخش، غلامرضا. (۱۴۰۱). واکاوی رضایتمندی گردشگران روستایی؛ مورد مطالعه: روستای ونایی بروجرد. *راهبردهای توسعه روستایی*، ۹(۳)، ۲۸۱-۲۹۱.
https://rdsj.torbath.ac.ir/article_154884.html
- تاجزاده نمین، ابوالفضل. (۱۳۸۳). نگرشی بر جایگاه فرهنگ و ضوابط اخلاقی در گردشگری. *مطالعات مدیریت گردشگری*، ۲(۵)، ۱-۲۶.
https://tms.atu.ac.ir/article_4882.html
- جلالی، مینا، و ژیانپور، مهدی. (۱۴۰۲). شناسایی پیامدهای درک‌شده گردشگری توسط جامعه میزبان (مورد مطالعه: گردشگری شهری در اصفهان دهه ۹۰). *پژوهش‌های فضا و مکان در شهر*، ۷(۴)، ۱۷-۵.
https://jspr.jdisf.ac.ir/article_714837.html
- حامدی، لیلا، عامری شهبابی، محسن، و قیومی، عباسعلی. (۱۳۹۸). کاوشی در مقوله‌های فرهنگ گردشگری از منظر راهنمایان تور. *پژوهش‌های جامعه‌شناختی*، ۱۳(۳)، ۱۱۷-۱۳۷.
<https://ensani.ir/fa/article/464336>
- حامی، مهیار، و تقوی جلودار، مریم. (۱۳۹۵). بررسی رابطه ورود گردشگران خارجی و میزان جرم در ایران. *برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری*، ۵(۱۷)، ۶۵-۸۱.
http://tourismpd.journals.umz.ac.ir/article_1277.html
- رحمانی تیرکلایی، حسین. (۱۳۹۶). بررسی نقش اخلاق گردشگری در ارتقاء امنیت گردشگران و توسعه مقاصد گردشگری و توریسم ایران. *جغرافیا (برنامه‌ریزی منطقه‌ای)*، ۷(۳)، ۳۱۲-۳۳۵.
https://www.jgeoqeshm.ir/article_119624.html
- شهبابی فراهانی، مهدیه. (۱۴۰۱). گردشگری و هویت فرهنگی: نگاهی چندسویه. *گردشگری فرهنگ*، ۳(۱۰)، ۵۳-۵۴.
https://www.toc-sj.com/article_159414.html
- صادقی ده چشمه، مهرداد، و قائدامینی هارونی، عباس. (۱۳۹۹). شناسایی اثرات منفی فرهنگی گردشگری بر جامعه میزبان (مورد مطالعه: روستای ده چشمه). *مطالعات مدیریت گردشگری*، ۱۵(۵۲)، ۲۶۳-۳۰۸.
- صالحی، صادق، میرمحمدتبار، سیراحمد، و سهرابی، مریم. (۱۳۹۳). گردشگری و جرم: تبیین جامعه‌شناختی تاثیر گردشگری بر میزان جرم در استان مازندران. *پژوهش‌های دانش‌انتظامی*، ۴(۱۶)، ۸۱-۱۰۲.
<https://www.magiran.com/paper/1433028>

- عباسزاده، محمد. (۱۳۹۱). تاملی بر اعتبار و پایایی در تحقیقات کیفی. *جامعه‌شناسی کاربردی*، ۲۳(۱)، ۱۹-۳۴.

https://jas.ui.ac.ir/article_18250.html

- عسکرپور، محمدحسین، محمدی‌نژاد، امیر، و مقدسی، رضا. (۱۳۹۹). عوامل مؤثر بر عرضه گردشگری روستایی. *روستا و توسعه*، ۲۳(۴)، ۱-۲۲.

https://rvt.agri-peri.ac.ir/article_123657.html

- فتاحی، شهرام؛ پشته کشی، مریم، و چاوشانی، حدیث. (۱۳۹۶). بررسی رابطه جرم و گردشگری در استان‌های ایران رویکرد گشتاورهای تعمیم یافته (GMM). *میراث و گردشگری*، ۲(۸)، ۵۳-۸۰.

<https://www.sid.ir/paper/257165/fa>

- فرجی، امین؛ نعمت‌پور، محمد، و عشریه، امید. (۱۳۹۶). تحلیل سیستمی اثرات مثبت و منفی توسعه گردشگری ایران با رویکرد آینده پژوهی. *مطالعات اجتماعی گردشگری*، ۵(۹)، ۱۵۱-۱۸۹.

<https://www.rimag.ir/Article/35283/FullText>

- نیازی، محسن، فرهادیان، علی، طالبی، مهناز، ایمانیان مفرد، زینب، و عربی مرقی، طاهره. (۱۴۰۲). نگرش جامعه میزبان نسبت به گردشگری؛ نمونه موردی شهر کاشان. *پژوهش‌های گردشگری و توسعه پایدار*، ۶(۱)، ۳۹-۵۲.

<https://www.magiran.com/paper/2595342>

- نیکدل، نرمین. (۱۳۹۳). تحلیل کیفی نگرش جامعه میزبان نسبت به پیامدهای گردشگری (مطالعه موردی: بانه). *مطالعات اجتماعی گردشگری*، ۲(۲)، ۱۱۱-۱۲۹.

https://www.journalitor.ir/article_722996.html

- وایت، راب، و هینز، فیونا. (۱۴۰۳). *جرم و جرم‌شناسی*. (ترجمه علی سلیمی). قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

- ویلامز، فرانک پی، و مک شین، ماری لین دی. (۱۳۹۸). *نظریه‌های جرم‌شناسی*. (ترجمه حمیدرضا ملک محمدی). بنیاد حقوقی میزان.

- یوسفی، جواد، و شریفی تهرانی، محمد. (۱۳۹۵). تحلیل بر اثرات اجتماعی و فرهنگی توسعه گردشگری (مطالعه شهرستان بیرجند). *راهبرد توسعه*، ۱۲(۴)، ۱۳۷-۱۵۵.

<https://www.magiran.com/paper/1656555>

- Akers, R. (2017). *Social learning and social structure: A general theory of crime and deviance*. Routledge.

- Alleyne, D., & Boxill, I. (2003). The impact of crime on tourist arrivals in Jamaica. *International Journal of Tourism Research*, 5(5), 381-391.

https://www.researchgate.net/publication/229920140_The_impact_of_crime_on_tourist_arrivals_in_Jamaica

- Altindag, D. T. (2014). Crime and international tourism. *Journal of Labor Research*, 35(1), 1-14.

https://www.researchgate.net/publication/239808200_Crime_and_International_Tourism

- Biagi, B., & Detotto, C. (2014). Crime as tourism externality. *Regional Studies*, 48(4), 693-709.

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00343404.2011.649005>

- Biagi, B., Brandano, M. G., & Detotto, C. (2012). The effect of tourism on crime in Italy: A dynamic panel approach. *Economics*, 6(1), 20120025.

<https://ideas.repec.org/a/zbw/ifweej/201225.html>

- Brunt, P., & Hambly, Z. (1999). Tourism and crime: A research agenda. *Crime prevention and community safety*, 1(2), 25-36.

- <https://www.ojp.gov/nejrs/virtual-library/abstracts/tourism-and-crime-research-agenda>
- Fujii, E. T., & Mak, J. (1980). Tourism and crime: Implications for regional development policy. *Regional studies*, 14(1), 27-36.
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09595238000185031>
  - Haralambopoulos, N., & Pizam, A. (1996). Perceived impacts of tourism: The case of Samos. *Annals of tourism Research*, 23(3), 503-526.
<https://psycnet.apa.org/record/2005-16725-001>
  - Montolio, D., & Planells-Struse, S. (2016). Does tourism boost criminal activity? Evidence from a top touristic country. *Crime & Delinquency*, 62(12), 1597-1623.
<https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0011128713505489>
  - Ntuli, T. G., & Potgieter, P. J. (2001). Exploring the Impact of crime on tourism in St. Lucia. *Acta Criminologica: African. Journal of Criminology & Victimology*, 14(1), 60-70.
<https://scispace.com/journals/acta-criminologica-southern-african-journal-of-criminology-31kobnn7/2001>
  - Recher, V., & Rubil, I. (2020). More tourism, more crime: Evidence from Croatia. *Social Indicators Research*, 147(2), 651-675.
https://econpapers.repec.org/article/sprsoinre/v_3a147_3ay_3a2020_3ai_3a2_3ad_3a10.1007_5fs11205-019-02160-6.htm
  - Sharpley, R., & Telfer, D. J. (Eds.). (2015). *Tourism and development: Concepts and issues*.
  - Shaw, C. R., & McKay, H. D. (1942). *Juvenile delinquency and urban areas*.
  - Shchokin, R., Maziychuk, V., Mykhailyk, O., Kolomiiets, A., Akifzade, S., & Tymoshenko, Y. (2023). The impact of the crime rate on the hospitality and tourism industry in the EU countries. *Geo Journal of Tourism and Geosites*, 46(1), 135-147.
https://www.researchgate.net/publication/369667137_THE_IMPACT_OF_THE_CRIME_RATE_ON_THE_HOSPITALITY_AND_TOURISM_INDUSTRY_IN_THE_EU_COUNTRIES